

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 157.

V Ljubljani, v četrtek 12. julija 1900.

Letnik XXVIII.

Avstrijski zakoni in Marijine družbe.

»Narod« je zatrobil proti Marijinim družbam, da spadajo pod društveni zakon, in da se torej protizakonito ustanavljajo brez intervencije državne oblasti. Napadi njegovi niso bili stvarni, marveč golo surovo zabavljanje. Rekli smo že, da hočemo o priliki pojasniti pravno stran tega vprašanja in dokazati, da je po našem pravu nesmiselno in protizakonito to, kar trdi »Narod«. Včeraj zopet ponavlja »Narod«, da se drže njegova stranka in njegovi poslanci zakonov in da se jim ne more očitati kaka nedoslednost, če zahtevajo, da tudi Marijine družbe spolnujejo društveni zakon.

Že včeraj smo pojasnili, da so Marijine družbe zgolj cerkvene družbe, tistega značaja kot druge bratovščine. Da pa noben pameten človek ne bo mogel več dvomiti o značaju »Narodovih« napadov. O pravnih nezmisljih, ki so jih razkričali in o nedoslednosti med program njegovih poslancev in njegovo pisavo, navajamo tu strogo pravne dokaze proti »Narodovim« trditvam.

Prvi dokaz. »Vsaka zakonito priznana cerkev ima pravico skupnih javnih verskih vaj, ureja in upravlja svoje notranje zadeve samostojno, — je pa, kot vsaka družba podvržena splošnim državnim zakonom« (Čl. 15 drž. tem. zak. dne 21. grudnia 1867 drž. zak. št. 142).

Marijine družbe so skupne javne vaje in notranja zadeva zakonito priznane katoliške cerkve.

Torej jih katoliška cerkev samostojno ureja in upravlja.

Prva premisa je zakonita določba. Dokazati moramo samo, da pristavek »— cerkev je podvržena splošnim državnim zakonom«, ne more dati državi pravice, da bi zahtevala, naj se snujejo Marijine družbe po društvenem zakonu, concessio da so skupne javne verske vaje in notranje cerkvene za-

deve. To spriduže čl. 12. zgorej omenjenega državnega temeljnega zakona, ki pravi: »Avstrijski državljani imajo pravico združevati se in osnovati društva. Izvrševanje teh pravic se vravnava po posebnih zakonih.« Jasno je kot beli dan, da cerkvi dana pravica do verskih vaj in do samostojnosti v notranjih zadevah obsega koordinirano določbo čl. 12 in da to, kar spada med skupne verske vaje in med cerkvene notranje zadeve, ni dovoljeno cerkvi šele n. pr. po čl. 12. — To je tem razvidnejše iz tega-le razloga: Čl. 12. govori o državljanih, katerim daje zasebno pravno pravico do shodov in združevanja. Shodi in društva, ki so tu omenjena in o katerih govorita zakona dne 15. listopada 1867 (drž. zak. št. 134 in 135), so zasebno pravnega značaja. Katoliška cerkev je pa v Avstriji javno-pravna korporacija.¹ Država jih priznava, da je njen obstoj in namen v javno korist in da ima zato pravico do posebne zveze z javnostjo in do posebnih prednosti, kar ne pripada zasebnim družbam. To velja tudi še po zakonu dne 7. vel. travna 1874, drž. zak. št. 50, tako da ne more biti o tem nobenega dvoma.²

To, kar ustanavlja cerkev kot javno pravna družba v svojem delokrogu, ne more torej spadati pod kategorijo zasebnopravnih stvari, do katerih se daje pravica zasebnikom državljanom v čl. 12 drž. t. z.

Da pa se duh našega zakona še bolj razvidi in da zavrtnemo tudi morebitni ugovor, kako naj država izve, če se ne vrši morda pod pretvezo skupnih javnih verskih vaj ali samostalnosti v notranjih cerkvenih zadevah kaj protizakonitega, pristavljamo to-le: V § 14. zak. dne 7. vel. travna 1874 drž. zak. št. 50 beremo: »Nadžkofje, škofje

¹ Motivenbericht k zakonu dne 7. vel. travna 1874, drž. zak. št. 50, jo imenuje »privilegierter öffentliche Corporation.«

² Glej omenjeni Motivenbericht pri dr. Burckhardu, Gesetze in Cultussachen. Wien 1889 Manz. Str. 120—123.

in škofjski vikarji upravljajo notranje cerkvene zadeve svojih škofij po cerkvenih predpisih, v kolikor ti ne nasprotujejo državnim zakonom«.

Notranje cerkvene zadeve spadajo torej v področje škofov in škofje so pred zakonom zanje odgovorni. Če je torej blejski župnik gledé na osnovo družbe, ki jo je ustanovil ljubljanski škof v njegovi fari, odklonil odgovornost, je storil to v polnem soglasju z zakonom in drugače po zakonu ni smel postopati. — Da pa ima vlada po naših liberalnih zakonih in proti cerkvenemu pravu in cerkveni svobodi vpogled v upravljanje notranjih cerkvenih zadev, zahteva § 16 imenovanega zak. dne 7. vel. travna 1874, da morajo škofje svoje razglase h krati z njihovim objavljenjem prijaviti politični deželni gosposki. V tem obstaja (cerkveni svobodi, za katero so se zavezali potegnati tudi »Narodovi« poslanci, naravnost nasprotna) državna kontrola javnopravnega organizma katoliške cerkve.³

Druga premisa je dokazana že po včeršnjem članku. Cerkevna oblast smatra Marijine družbe za bratovščine in s tem za svojo notranjo zadevo. Dokazujemo pa to iz pravil Marijinih družb samih, ki so bistveno povsod enaka. Tako na pr. beremo v pravilih Marijine družbe kršč. mladenci v Moravčah: Namen družbi je: častiti, ljubiti, posnemati preblaženo D. Marijo, z Marijino posebno pomočjo kršćan-

³ Mimogredé naj rečemo, da bi bilo nesmiselno v programu kršč. slov. nar. zveze trditi, da se hoče potegnati za svobodo cerkve, če bi jo cerkev že imela, in da je smešno nelogiška »Narodova« trditev, da se drže njegovi poslanci obstoječih zakonov in s tem ne nasprotujejo zvezinemu programu. Celo slovenski liberalni poslanci Vošnjak, Razlag i. dr. so l. 1874 govorili in glasovali proti več določbam navedenega zakona. Določbi § 6 je dr. Razlag zelo pametno pobijal. On pa ni podpisal nobenega programa, v katerem bi se zavezavali potegnati se za svobodo cerkve. Tedanji liberalci niso bili sicer nič manj liberalni, nego sedanji, pač pa so imeli še nekaj moštva in čuta za pravico.

sko živeti, ter druge z besedo in vzgledom k češčenju, ljubezni, posnemanju božje Matere in tako h krščanskemu življenju navajati. Sredstva so: molitev, sv. zakramenti, udeleževanje skupnih pobožnosti.

Pravila dekliške Marijine družbe v Gradu določajo: Družba je posebno posvečena Mariji; — redno zbirališče je podružnica D. M. na Jezeru. Ob slovesnih shodih je skupno sv. obhajilo. Vrh tega imajo še nekaj posebnih pobožnosti.

Pravila Marijine družbe za moške v Gradu pravijo, da hoče družba moške na poseben način posvetiti sv. Materi Božji, — vnemati jih k dejanski krščanski ljubezni in poživljati v njih katoliško zavest.

Ob shodih imajo skupna sv. obhajila; vsak dan molijo par molitvic, skrbeti morajo, da se doma moli in se družina podučuje v krščanskem nauku. »S posebno skrbjo se morajo družniki varovati zapravljanja, zlasti zapravljanja iger, pijančevanja in slabega berila. Tudi ne morejo biti udje takih društev, ki slabo berilo podpirajo ali razširjajo ali so veri in nramnosti kakorkoli sovražna ali nevarna.«⁴

Iz teh pravil, ki so pa povsod bistveno enaka, se vidi, da Marijine družbe prirejajo skupne javne verske vaje in se tičejo res stvari, ki so najbolj notranja cerkvena zadeva: pospeševanja verskega mišljenja in življenja s strogo verskimi sredstvi: pridigami ob shodih, molitvami, drugimi dobrimi deli in sv. zakramenti.

Trdno kot skala stoji torej zaključek: katoliška cerkev ima po sedaj veljavnih avstrijskih zakonih pravico samostojno urejati in upravljati Marijine družbe.

Drugi dokaz. Če spadajo Marijine družbe pod društveni zakon (dne 15. listopada 1867. drž. zak. št. 134), morajo imeti znake, ki jih na-

⁴ Take določbe smrdé »Narodu«; zato blede. Toda meni li, da bomo katoličani spali, ko on razdira temelje vsaki veri?

LISTEK.

Svetnik.

Francoski pisal Paul Bourget. — Prestavil — a — (Dalje.)

Skupno presoditi umotvor je bilo nemogoče, vendar ko smo ga tako napol opazovali, je odseval z njega fantastičen čar, ne navadno primeren kraju in uri; toliko bolj, ker se je don Griffi, ki je nama pokazal freski, otročje udal brezmejnemu veselju, ki sta mu ga delali slik. Kadar je zrl sliko, ga je tako prevzela radost kakor skopuha, kadar tiplje diamante v svoji zakladnici. Ali ni bil dragoceni biser, s katerim je obogatil priljubljeni samostan, njegovo delo? In začel je govoriti, posnemajoč lastne besede z gubami sari-kavega izrazitega obraza: »Poglejte prst apostola, kako se obotavlja, in pa izraz Gospoda, in pa usta... In v ozadju pokrajina, ali razločite Veriko in Monte-Chiaro? Čakajte, na desni, ondi sta vajini sobi, in angelji, kako so postale njih oči majhne!... Jokajo se, pa se branijo, kakor tale, nosek jim je malo vzvihan, kakor one mule... In pa črni kralj?... Poglejte uhane! Eden naših očetov, ki je po razpustu samostana umrl — Bog mu daj večni mir! — je izkopal v okolici nekega našega samostana blizu Voltere. Našel je etrurski grob

in čisto podobne uhane poleg črepinje... Jaz sem jih shranil, hočem jih Vama pokazati... In tole?... V tem trenutku se je obrnil in pomolil luč proti kotu na desni strani, da sem lahko razločil steno, o kateri sem prej mislil, da je čisto pobeljena. Magičen plamen je razsvetljeval na beli steni prostor velik za polovico roke. Ko je začel stari redovnik steno čistiti, je slučaj hotel, da je odkril polovico Madoninega obraza, brado, usta, nos in oči. Nasmehljaj in pogled na pol zakrite Device, na široki, z apnom prevlečeni steni, sta nas očarala kakor nadnaravna prikazen. Plamen je pomalem plapolal na palici, ki jo je menih držal, in zdelo se je, da se ustnice Madone pregibljejo, da njena lica vdihavajo, da se zenice tresejo. Lahko bi se reklo, da je bilo tu resnično žensko bitje, ki je vrglo raz sebe mrtvaški prt apnene plasti in se pokazalo v vsej milini in mladosti. Najin gostitelj je umolknil, toda njegov obraz je izražal tako verno čuteče in globoko občudovanje, da sem umel, zakaj je le počasi strgal omet z ostale freske. Prirojen umetniški čut in plamteče versko prepričanje sta mu slikala poezijo nebeskega nasmeha in nebeskih očí, ki so bile kakor v ječi pod to surovo odejo. Filip je podlegel sili vtiska in slišal sem ga šepetati:

»Ali to je kakor Edgar Poe, kakor Shelley...«

Redovnik, ki gotovo ni poznal niti enega

niti drugega, je naivno odgovoril, ne da bi opazil, da je izrekel preopravičeno kritiko o besedah in čuvstvu mladega soseda:

»Ne, to je od Gozzolija... Dokazal Vam bom iz Vasarija. Ali uganete, kaj se zadaj skriva? Brezdvomno čudež o pasu.«

»Kakšen čudež?« sem ga vprašal.

»Kako«, je vzkliknil z vidnim začudenjem, »kaj niste videli v stolnici v Pistoji pas preblažene Device, ki ga je vrgla svetemu Tomažu pred Vnebovzetjem... Ko je bila Marija v nebo vzeta v pričo drugih apostolov, je bil Tomaž odsoten. Vrnil se je je koncem tretjega dne, in ker je dvomil o resnici tega, česar ni videl, je Mati Božja v svoji dobrotljivosti vrgla predenj pas, da ne bi več dvomil.«

Pripovedoval je nama to legendo, ki dokazuje, da je krščanska vera v starih časih skrbela tudi za analiste in možnost njih zveličanja. Nato je upihnil svečo, jo izročil Ludoviku in znova zaprl duri. Priprosta prepričevalnost, s katero je govoril, me je preverila, da živi v nadčutnem svetu, kakor živimo drugi, otroci sveta, v nemiru in burkah. Nisem si mogel kaj, da ga ne bi v domišljiji primerjal z malim odlomkom freske, ki jo je pokazal na tretji steni. Majhen del slike je popolnoma zadostoval, da je oživljal široko plast apna, in don Gabriel je sam zadostoval s svojo navzočnostjo, da je oživljal obsežni, zapušteni samostan. Don Griffi je

bil v resnici duša samostana, to sem ravno kar živo čutil, in sicer duša, ki je predstavljala v pravem pomenu besede vse duše odsotnih bratov. V mladih letih sem videl nekdanjega velike armade, ko se je sprehajal po mestnem tlaku. Vrli starček je bil pri Lipskem ranjen in je po tleh vlekel nogo za seboj; bil je sicer reven in zaslužni trak je krasil le obnošeno obleko. A zame je bil popolna epopeja cesarstva, ker sem vedel, da ga je cesar z lastno roko odlikoval. Podobno čuvstvo me je prevevalo, ko sem šel za don Griffijem. Odlikovanje je nosil v gubah stare halje, za katero se je Ludovik tako malo briga. Tako dušno veličino nam daje odpoved lastni osebnosti v prilog važnega, visokega dejanja. Odpovemo se, a obenem se dvigamo, po neki postavi, ki jo z individualizmom prepojena moderna družba prezira. Človek kaj velja, ako se žrtvuje za kako idejo; kaj je armada, kaj je red, ako ni vrejena ideja, ki se prisposablja nepreštetim bitjem. Vsako teh bitij je samo deležno združenih moči vseh drugih. Kaj bi bil don Griffi brez samostana? Brezdvomno kak starizoslovec majhnega obzorja, ki bi urejeval kak muzej. Ko se je namreč navdušenje malo poglobilo, in smo se bližali stanovanju, je začel razgovor o nabirateljih, ki pozabijo bistvo umotvora in razpravljajo le o njega zunanjosti ali pristnosti.

(Dalje prih.)

vaja ta zakon za društva, ki spadajo podenj.

Teh pa nimajo.

Torej Marijine družbe ne morejo spadati pod društveni zakon. Poglejmo!

I. Marijine družbe kot take, kot bratovščine, kot čisto verska, cerkvena združenja ne spadajo nikdar pod društveni zakon, kajti,

1. Zakon govori o družtvih, katera osnujejo, tvorijo med seboj državljani, opirajoč se na temeljne državne zakone z 21. decembra 1867 čl. 12.

2. Postava govori o družtvih, katere mislijo osnovati državljani po poprej dogovorjenih društvenih pravilih. Ces. patent z dne 26. nov. 1852.

3. Zakon govori o družtvih, katera so po svojem bistvu navezana na predpis po katerem treba prositi dovoljenja za ustanovitev društva pri državni oblasti. Ibidem.

4. Zakon z dne 15. nov. 1867 zadeva, kakor je iz zakona samega popolno jasno spoznati, društva:

a) katera se osnujejo od državljanov med seboj po dogovoru;

b) katera imajo od društvenikov samih sestavljena pravila;

c) katera imajo namen doseči državljanske ali politične koristi;

d) katera si vsled tega prilastujejo državljanske ali politične pravice;

e) katera morejo v smislu zakona pridobivati in posestevati imetje;

f) katera imajo v sebi trdno organizacijo, v društvu kot društvo obstoječo avtoriteto, za vodstvo;

g) katera dajejo svojim članom vsestranskih pravic glede sestave vodstva, njega imenovanja, glede sklepov, prememb pravil, razsodb prepirov, da, tudi glede razdruženja društva.

Marijine družbe kot take pa nimajo prav nobenih zgoraj naštetih znakov, torej se ne morejo podrediti društvenemu zakonu, kajti:

II. Marijine družbe kot take so:

1. Čisto verska, cerkvena naprava, prav tako, kakor redovi in kongregacije, za katere se ne sme uporabljati zakon z dne 15. nov. 1867 in katere je treba soditi po zanje obstoječih postavah in predpisih. I. cit. I. odd. § 3.

Marijina družba se sme ustanoviti le po cerkveni avtoriteti (oblasti); mora biti kanonično ustanovljena, ako ima biti Marijina družba.

2. Ima čisto verski namen, namreč posebno čiščenje blažene Device Marije in zares krščansko življenje, namen res nima kar nič opraviti z državno oblastjo.

3. Sredstva v dosego tega namena so deloma zasebna, deloma javne, skupne po božnosti in prejem svetih zakramentov, kakor tudi čednostna dejanja.

4. Vodstvo Marijinih družb se vrši po pravilih, katera se prav nič niso sestavila od družnikov, ampak katera je dala cerkvena oblast, katere more odobriti le cerkvena oblast, le cerkvena oblast jih more in sme spreminjati.

5. Pravi voditelj Marijinih družb je v posameznih škofijah škof sam ali od njega imenovan duhovnik; on je nositelj cerkvene sodnosti (jurisdikcije), le on sme sprejemati, izključiti, le od njega odvisi cela družba. Edino škofu pristojna pravica Marijine družbe ustanavljati, ali jih razpustiti.

6. Organizacija med udi družbe (predništvo, razni častni posli) je bistveno različna od društev in njih organizacij, katera zadeva društveni zakon. Kajti vsa organizacija Marijinih družb

a) ni bistveno potrebna za družbo, ker je škofu ali od njega imenovanemu voditelju prosto, tako organizacijo v družbi imeti ali ne;

b) ta organizacija ni bila v teku 300 let nič družega, kakor izvrstno sredstvo, v nemo družbenikov buditi in pomnoževati, sredstvo, katero je doneslo izvenredne sado ve Marijinega čiščenja;

c) predništvo in tudi sklepi predništva imajo le v voditelju in po voditelju moč in obveznost za družbo;

udje predništva nimajo odločilnega glasu, da celo volitve družbenikov nimajo odločilne moči, ker je voditelju na prosto dano, sklepe

izid volitev itd, sprejeti ali ne. — Da bi kedo tej uredbi, katero rabi voditelj, da bi s pomočjo družbenikov družbo, lažje, varneje in uspešneje vodil, pripisoval drug pomen, kakor ga ima po cerkveno potrjenih pravilih, to ne pristojajo niti državni oblasti, niti zasebnikom. Tudi Marijino družbo je treba soditi po zanje obstoječih postavah in predpisih sv. cerkve.

S tem je zadostno dokazano, da Marijine družbe ne spadajo pod društveni zakon.

III. Edina poteškoča, katera bi mogla nastati, je način, kako se zbira denar potreben za družbine namene, na primer družbena kapelica, diplome, tiskovine itd. Kot princip velja: stroški se imajo ravnati po prostovoljnih doneskih družbenikov, kateri donajajo le iz ljubezni do Marije na pr. na dan sprejema, na dan obnovitve posvečenja, ob glavnih praznikih — kar gotovo ni zoper noben zakon. Ta način pokritja stroškov je pa tudi najdostojnejši.

Ne smejo se pa denarni doneski pobirati 1. kot plača letnine, 2. kot formalno nabiranje, pušice itd. To bi bilo povod, da bi državna oblast mogla vsled drugih obstoječih postav dobiti pravico do Marijinih družb.

IV. Ako bi hotela kaka Marijina družba dobiti državljskih pravic, na pr. pravico pridobivati si ali posestevati imetje; ako bi hotela postati juridična oseba, potem bi postala podložna društvenemu zakonu, morala bi dobiti oblastvenega dovoljenja.

V. Kakšna je praksa v tem oziru na Dunaju?

Nobena Marijina družba nima težav od strani oblasti, tudi ne pride nikomur na um, da bi ustrojena društva vladi prijavil. Svetinje nosijo društveniki pri družbenih shodih in pri cerkvenih slovesnostih.

Paziti pa je treba, da družbene svetinje nimajo oblike redov, kajti potem bi se uporabile zoper to postav, ki taka znamenja prepovedujejo.

Ponovimo torej »Narodovemu« klevetanju znak pijanskega delirija!

Politiška študija.

Nov zdravnik se je oglasil, ki ponuja izvirno zdravilo, da se ozdravijo bolne avstrijske razmere. V knjigi »Politiška študija o Avstriji Ogerski.«¹⁾ ki je zagledala te dni luč sveta, se je spraval bivši diplomatski uradnik Dr. Henrik grof Coudenhove nad naše notranje politične zmešnjave in prišel na temelju svoje res obsežne izobrazbe do zelo zanimivih zaključkov. Naj se seznanijo z njimi tudi naši bralci. Pisateljeve misli so te-le:

1. Avstrija je potrebna celi Evropi. Evropa bi jo morala iznajti, ko bi je ne bilo. Med Rusijo in Nemčijo bi bili vedni boji, ko bi se razrušila Avstrija. Tega se ni bati: Nemčija ne mara za avstrijske katoličane; Rusija pa ne za gališke Poljake. Tega ne trdimo samo Avstrijci, marveč tudi inozemski politiki.

2. Hudi notranji boji so pa vendar nevarni naši državi. Jemljejo ji njeno moč; značaj velike svetovne države se ji izgublja. Boj se bide med posamnimi rodovi; sovraštvo vedno narašča in temna tajna sila, ki jo imenujemo panslavizem,²⁾ se trudi, da bi izpodkopala habsburško državo.

3. Narodi se ne dade spraviti s kako vojsko; nobena vojska ni mogoča, da bi bili vsi vneti zanje. Treba je le več znanja in trgovskega napredka. Slovani so nezadovoljni, ker so zatirani. Nemci se nočejo učiti avstrijskih slovanskih jezikov. Boj proti Badenijevim naredbam izvira odtod. Češčina se jim zdi premalenkostna; boje se nevarnosti, da ne bi potem na Češkem postali podrejeni, ko bi se splošno učili češčine. Težka in neblagoljubna je zanje. Madjarščina je mnogo ložja in prijetnejša v izreki. Češčina ni svetoven jezik; nemščina pač. Avstrijski Slovani nimajo skupnega jezika; to jim jemlje veljavo; proti posamnim narodom so Nemci v večini. V zavesti, da njihov jezik ni le jezik manjšine na Češkem, marveč jezik 52½ milij. nemških državljanov in 70 milij. ljudi na svetu, se nočejo ukloniti češčini.

¹⁾ Politische Studie über Österreich-Ungarn. Wien 1900. Commissionsverlag v. Gerold & Comp. 8. Str. 1—106. Cena 3 K.

²⁾ Panslavizma se pisatelj posebno boji; pangermanizem, ki dejanski sedaj gospoduje, omenja le enkrat.

4. Slovani pa imajo svetovni jezik — v ruščini. Te bi se morali učiti vsi avstrijski izobraženci. V tem bi se našla rešitev iz notranje zmede. Ruščino govori 120 milijonov ljudi. Bogato slovstvo ima; od dne do dne je večjega pomena. Od Karpatov do tihega Oceana, do Kine, Afganistana in Koreje sega njena moč. Japonci in Kitajci se je pridno uče; ravno tako tudi Francozi in Angleži. Med avstrijskimi Slovani napreduje znanje ruskega jezika; najbolj pa med Nemci. Častniki so ponosni, če morejo v njem obdehati med seboj. Saj utegne postati prvi na svetu.

5. Proti ruščini ne more imeti nobenih pomislov naše vojaštvo, ker se njeno učenje že dalje časa priporoča častnikom, ministerstvo zunanjih stvari jo je uvedlo kot obvezen predmet v orientalni akademiji; njeno znanje bi mnogo koristilo uradnikom; na gimnazijah bi dobro namestoval ruski jezik nepotrebno grščino. Kdor zna ruščino, se v kratkem času lahko privadi vsakemu drugemu slovanskemu jeziku. Poljaki bi se tudi resno ne mogli upirati. Slovani nimajo nobenega posredovavnega jezika; morajo se lotiti ruščine že zavoljo tega. Celo delavcem bi ruščina mnogo koristila. Bogata Sibirija odpira izseljencem nove, ogromne prostore. Sedaj ima na 12½ mil. km.² le 5 mil. prebivavcev. Mažari potrebujejo znanja kakega svetovnega jezika. Ruščina jim je bližji, nego nemščina. Nemci so tudi dejanski Mažarom bolj nasprotni, nego Rusi. Pomažarjenje ogerskih Nemcev napolnjuje Nemce celega sveta s srdom.

6. Ruščina bi se morala torej uvesti kot obvezen jezik v avstrijskih srednjih šolah. Slovanom, ki bi se razdelili v tri skupine: češko, poljsko in hrvaško oziroma srbsko, bi bila ruščina posredovaven jezik. Neslovanski narodi bi mogli občevati s Slovani v ruščini. Nevarnost, da se poslovanijo, bi bila odstranjena in s tem tudi nasprotstvo proti slovanstvu. Ruščine bi se ne bilo treba bati, ker bi z njenim znanjem, razven morda pri Rusinih, ne izpremenili svojega maternega jezika. Omiki, napredku v industriji in trgovini bi se pa s tem odprla nova pota. Rusija odvarja Kitaj in Sibirijo svetu; to je takega pomena, kot je bilo odkritje Amerike. Kmalu se bo prišlo iz Pariza skozi Sibirijo v Pekin v 13, v Tokio v 15, v Shanghai v 14 dneh. Proti Aziji se mora braniti krščanska omika. V tem oziru je Rusija prva sila.

7. Ni se bati, da bi vsled tega avstrijski slovanski narodi iznarodili neslovanske v Avstriji. Rusija se že zdaj ne briga zanje. Od Lobanova sem ji je Balkan, tem bolj pa avstrijsko Slovanstvo le majhnega pomena. Ne izplača se ji meniti se za te stvari, ko ima v Aziji toliko posla. Kitaj se odpira in s tem izgublja Carigrad svoj pomen. Sicer pa postane razmerje med Slovani in Neslovani v Avstriji po ti poti samo po sebi prijaznejše. Prepričanje, da ni mogoče s silo končati živih jezikov in narodov, ki jih govore, mora zmagati. Germanizacija ali mažarizacija Slovanov je prazno delo; zraven pa za Avstrijo sila nevarno, ker neti nezadovoljnost in povsipešuje panslaviško propagando. Ruska panslaviška agitacija, ki se sedaj širi³⁾ med avstrijskimi Slovani in na Balkanu, bi ne imela nobenih uspehov, ko bi ruska kultura bila na temelju ruščine odprta vsem. Tem jasnejše bi videli neruski Slovani hibe v ruski upravi, okostnelost ruske cerkve, tuji fino tatarski značaj v ruski javnosti in ne bili bi dostopni agitacijam, naj težje v Rusijo.

8. Nekak vzgled nam daje Angleška v Indiji. Tam je glavni jezik urdu, ki ga govore mohamedski Indijci. Ti so najnevarnejši angleškemu gospodstvu. Angleži jih pa krote s tem, da jim puščajo popolno svobodo. V vseh sunitskih džamijah se moli ob petkih za Abdul Hamida, turškega sultana kot gospodarja vseh muslimov in Kalifa. Svobodno se pričajo muhamedski učnjaki, ali je Indija sovražnikova ali islamova dežela; svobodno se razpravlja vprašanje, je-li so muhamedovci v vesti zavezani upreti se kraljici. Angleži se temu smejejo in vse je v redu; sami se pa pridno

³⁾ Pisatelj pravi, da ima svoje plačane agente v Pragi, Krakovem, Ljubljani, Zagrebu, Bosni, Hercegovini, Macedoniji, Bolgariji, Carigradu (str. 37).

uče urdu in zahtevajo od vseh uradnikov da znajo ta jezik. Pri nas se pa tresejo mnogi, če se izgovori beseda rusko ali Ru-sija, in se križajo, če vidijo cirilico. Kako pametni so Angleži, spriduje to, da vpoštevajo vse indijske jezike. Na Cejlonu se vsi razglasi priobčujoje v treh jezikih: v angleščini, singhalščini in tamilščini; v popolnoma slovanskih krajih se pa v Avstriji in Ogerski rabi le Slovanom tuj jezik, celo pri svarilih ob železnicah in mostovih ali pašne prepovedi.

9. Mažarom se je dala svoboda. Tudi Slovanom se bo morala dati. Najložji pot je ta, da se svetovni jezik — ruščina — udomači v naši državi. Svojim narodom bo dala s tem tudi gospodarske prednosti; čutili bodo, da imajo več koristi, če so zvesto z njo združeni, nego če se ločijo od nje. Krepila se bo in rastla in postala velika trgovska država.

10. Antisemitstvo⁴⁾ je druga avstrijska bolezen. Ta je nezdrav in nepotreben. Škoda, da se ga drži sicer tako dobra krščansko-socialna stranka. Samo verska nestrpnost, ki je židovskega značaja, naj se pobija. Antisemitstvo je religijskega značaja. Sploh opažamo, da ima večina velikih vprašanj, ki gibljejo svet, religijsko jedro. Nasprotstvo med Irco in Angleži, Rusi in Poljaki, Hrvati in Srbi, Dreyfusova zadeva na Francoskem, poboji v Armeniji, mahdizem v Sudanu, lex Heinze, češko husitstvo, zbliževanje južno-ameriških držav s Španijo, muhamedski vspehi v Indiji in srednji Afriki, poskus zedinjenja budiških narodov pod japonskim vodstvom, indijska Mutiny spridujejo to resnico. »Morda se ne bomo popolnoma motili, če sklepamo iz nekih dogodkov, ki so se zgodili v Avstriji in na Francoskem zadnji čas in so se pokazali tudi v obleki antisemitstva, da skuša najvišja duševna sila, ki je kedaj bivala, uspešno odstraniti političski položaj, ki sta ga ustvarila dva usodna dogodka leta 1870 in namestu njega ustanoviti nov položaj, primeren svojim željam. Stoletje se torej završuje popolnoma z bogoslovskimi vprašanji. Presojaj vzroke potovanja nemškega cesarja v Palestino, in nagibe, da je bil poslan princ Henrik v Kitaj, nevzlozno priznavanje v Vatikanu, da je Francoska zavetnica kristijanom v Aziji, in umeval boš! To dejstvo je samo na sebi, če tudi s njegovi pojavi neugodni, v toliko velika tolažba, ker dokazuje, da vladajo človeštvo vprašanja metafiziškega značaja mnogo bolj, nego kakršna koli druga, kar spriduje višji izvor in višji namen človekov in človeštva.« (Str. 81. 82.)

Zanimiva in izvirna izvajanja dr. Coudenhove potrebujejo le še, da jih tisti, katerim gredo, uvažujejo. K.

⁴⁾ Pisatelj vlača za uho židovsko vprašanje v svojo razpravo. Cemu, ni prav lahko izpoznati.

⁵⁾ Pisatelj misli tu brez dvojbe katoliško cerkev.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. julija.

O političnem položaju je govorilo zadnje dni zopet nekaj več ali manj vplivnih mož. Minulo nedeljo se je v nekem kraju svojega volivnega okraja oglašil zbornični podpredsednik dr. Začek, ki se je vnovič izjavil proti predlogom posl. dr. Ebenhocha glede jezikovnega zakona in poslovnega reda. »Vlada naj se odloči kakorkoli«, pravi dr. Začek, »če razpusti državni zbor ali ga zopet skliče jeseni, naš odgovor bo zahteva po jednaki pravici. Obstrukcije za vsako ceno ne bomo uganjali; pripravljeni smo vedno za spravo. Ako pa pride do razpusta, naj imajo volivci pred očmi vedno le stvar in ne osebe«. — Podpredsedniku se torej zdi mogoče, da bomo imeli v jeseni nove volitve. — Schönererjanski padar Türk je proti vsaki češko-nemški spravi, ker so sudetske dežele del vzhodne marke, ki je bila 1000 let združena z Nemčijo. Nemcem pristojajo v teh deželah prvenstvo. — Takih izbruho smo pa že vajeni, ker izhajajo iz rožnovske hišne lekarne. — V ime poslanca dr. Ebenhocha odgovarja nekdo v »Linz. Volksblattu« na ugovore čeških politikov

proti Ebenhochovim nasvetom. »Čehom, piše ta list, ne ugajajo Ebenhochovi nazori, toda pomisliti morajo, da je prišlo, kar je moralo priti. Ako ne opuste obstrukcije, naša stranka ne more več z njimi, in ako je desnica razbita, je ni lahko znova sestaviti. Nihče v naši stranki se ni izneveril načelom, toda ako se spremeni naša taktika, so vzrok temu jedino le Čehi, ki so prvi spremenili svojo taktiko. Čehi so razdrili najzanesljivejši jez proti uredništvu liberalnih aspiracij. Ako se popravi, kar se je zgodilo, bo ustrezno naši želji, a z dotičnim delom morajo prirediti oni, ki so povzročili škodo. Kratkotrajno, ako Čehom ne ugaja sedanji položaj, naj prične sami s potrebnimi koraki. — Čehom, posebno njih radikalni struji, kajpada tudi ta opomin ne bo všeč.

O praškem jezikovnem vprašanju priobčuje včerajšnja »N. Fr. Presse« obširno razpravo iz peresa nekega »odličnega zastopnika Nemcev«. V tem dolgem dopisu se dokazuje, da se praškim Nemcem ne gode krivice samo v narodnostnem oziru, marveč zapostavljani so v vseh mogočih zadevah uprave deželnega stolnega mesta. V narodnem, kulturnem in materijalnem oziru so Nemci do cela prezirani. Čehi hočejo iztrebiti popolno nemški življenj. Pri dokazovanju teh trditvev pa pisec ne more navesti prav nič drugega, nego vprašanje glede uličnih napisov ter samočeških vozniških listov pri praški železnici. V vseh drugih ozirih je neznatna manjšina povsem enakopravna večini. Da Čehi na mnogih poljih strogo izvajajo geslo: Svoji k svojim, tega jim ne more nihče zameriti, ker Nemci ga drugje še strožje izvajajo.

Protirimsko gibanje mej Čehi. Včerajšnji dunajski »Vaterland« priobčuje na uvodnem mestu daljši dopis iz Prage, v katerem se slika žalosten pojav, da so se namreč našli češki in nemški radikalni elementi v sovrastvu proti katoliški veri. »Los von Rom« glasi se v nemškem radikalnem taboru, »Pryc od Rima« je sedaj geslo čeških novohusitov, ki jih vodi socijalno-demokratski publicist Kiofac. Starokatolicizem hoče združiti, oziroma spremeniti v novohusitizem ter uvesti lastno bogoslužje. Potrebne »duhovnike« so kmalu dobili v osebi bivšega katoliškega »duhovnika« Iska, ki je bil radi brezvestva in raznih nemoralnostij suspendiran ter je pobegnil v Švico. Sedaj ga je Kiofac privabil nazaj in letošnji binkoštni ponedeljek so že pili iz keliha v neki praški dvorani navzoči češki socijalisti in šolski otroci. Minulo nedeljo, 8. t. m., je hotel Iska opraviti »opravilo« v veliki dvorani na Zofijinem otoku ob številnejši udeležbi, toda na poziv »Katol. Listov« je namestništvo vendar prepovedalo izzivanje katolikov. Kiofac in Iska bota seveda ugovarjala tej prepovedi in morda se jima celo ugotovi, saj so tudi dijaki srednjih šol imeli pouka prost — Husov dan. — Kaj poreklo neki h temu voditelji češkega naroda? Znano jim pač mora biti, da s tem prav nič ne pridobi češki narod, izgubi pa domače in zunanje prijatelje.

Jubilej katoliške cerkve na Ogerskem. Po sklepu ogerskih škofov se vrši 15. avgusta letos v Ostrogonu, rojstnem kraju sv. Štefana, in v Pečuhu, kjer so poprej venčali ogerske kralje, velika slovesnost povodom 1900letnice krščanstva sploh in 900letnice krščanstva na Ogerskem. Priprave za to jubilejno slavlje se že vrše v obeh mestih, povabljeni so pa poleg cesarja kralja vsi zastopniki zunanjih velesil, papežev nuncij, skupni in ogerski ministri, vsi ogerski škofje, predsednika obeh zbornic ter razni drugi dostojanstveniki. Po dosedanjih pripravih se da sklepati, da bo udeležba pri slavnosti velikanska ter sijajen dokaz, da Ogerska še ni taka, kakoršno si žele razni Košuti in Banffyji.

Katoliške družbe na Ogerskem. Glasilo bivšega ogerskega ministerskega predsednika Banffyja »N. Bud. Abendblatt« je vreden sodrug ljubljanskega glasila narodno napredne inteligence. V jedni zadnjih števil napada ta nemško pisani mažarski list vse katoliške naprave na Ogerskem od katoliškega tiskovnega društva in raznih katoliških zavodov do Marijinih bratovščin, proti katerim prav po receptu »Sl. Narod«

kliče na pomoč državno vlado in nje policijo. O Marijinih družbah piše mej drugim tole: »Kako sodijo na kompetentnem mestu o tajnih (!) kongregacijah, ki jih pod raznimi naslovi ustanavljajo kaplani-hujskači, da delajo propagando za klerikalizem in nabirajo proselite za najčrnejšo reakcijo? Marijanskih »mož« in »ženskih« kongregacij je vse polno v našem mestu (Šopronju) kakor bi bil postal božjepotni kraj vseh mračnjakov v deželi! — Na te budalosti odgovarja prav dobro »Pressb. Tagblatt«, rekoč: »Marijanske kongregacije so cerkvene družbe in kot take ne spadajo pod društveni zakon. Nasprotno bi pa morale spadati pod ta zakon filijalke »Alliance israelite«, ki zasleduje samo svetne namene.

O nemški zunanji politiki se je včeraj posvetoval odsek zveznega sveta za zunanje zadeve. Na dnevnem redu bo seveda razgovor o dogodkih v Kitaju. Temu sestanku, ki je sicer izvanredna prikazen, kajti za Bismarka se ta odsek sploh ni sešel, ni pripisovati kdove kake važnosti, ker odsek nima pravice o ničemer sklepati, marveč vsprejema le naznanila vlade o zunanjih zadevah ter izražati mnenje o vladnih korakih, vendar pa je že to nekaj izrednega, da vlada čuti potrebo prašati za svet pooblaščenca zveznega sveta in jim razodeti svoje nazore. V javnost bržkone ne pride o tem posvetu nikako poročilo, a gotovo je, da bo vlada namignila, kako se hoče maščevati nad Kitajci. Svet je sklical po izrecnem naročilu cesarjevemu državni kanceler in mu je predsedoval bavarski ministerski predsednik pl. Crailsheim.

Sodba kitajskega atašeeja v Londonu o dogodkih v domovini. Reuter. urad poroča, da je imel njegov zastopnik predvčeranjim prilikom govoriti z atašeejem pri kitajskem poslanstvu v Londonu o sedanjih dogodkih v Kini. Kitajski uradnik je naglasal, da niti vlada, niti cesarica-vdova ne moreta biti odgovorna za nemire, ki so samo delo princa Tuana. Večina Kitajcev ni zadovoljna z bokersko vstajo in upanje je, da se vladi posreči zadušiti upor, ki se je pojavil v mnogo groznejši obliki, nego se je pričakovalo. Mož meni dalje, da se je položaj v Pekinu že sedaj zboljšal. Princ Čing (Čang) ima sicer na razpolago samo svojo armado in sedaj še ne more pričeti z ofenzivo, toda stori, kar more, v obrambo tujcev, in bo prešel takoj iz defenzive, ko dojdejo v Pekin zunanje moči. Atašej ne veruje, da bi bili umorjeni poslaniki, in se mu zdi povsem neosnovano poročilo, da bi se bila zastrupila cesar in cesarica-vdova. — Tako Kitajec v Londonu. Pomisliti pa treba, da je mož že davno proč od svoje domovine in da radi pomanjkanja zvez s Pekinom ni poučen o najnovejših dogodkih.

Slovenska Matica.

122. odborova seja v ponedeljek dne 5. maja travna leta 1900.

Navzočni: Gg. Fr. Levec (predsednik); A. Bartel, dr. J. Janežič, A. Koblar, dr. Fr. Lampe, dr. J. Lesar, L. Pintar, dr. J. Starč, Iv. Šubica, I. Vavru in J. Vilhar (odborniki); E. Lah (zapisnikar). Skupaj 12.

Predsednik proglasi sklepčnost, otvori sejo, pove, da sta novovoljena odbornika svojo odsotnost opravičila, in se zahvali kanoniku dr. Lampetu, ki je mesto njega vodil občni zbor.

Sklene se, da se Matica Slovaška stoletnice dne 5. vel. srpana na Ponikvi udeleži po posebni deputaciji.

Na znanje se vzame, da so bili pri dopolnilnih volitvah v odbor pri zadnjem obnem zboru izvoljeni od 362 upravičenih volilcev gg.: A. Bartel, A. Funtek, dr. K. Glaser, dr. I. Janežič, I. Majciger, M. Pleteršnik, dr. J. Sket, I. Vilhar in V. Zupančič soglasno; gg. A. Kržič in dr. A. Ušeničnik pa vsak s 360 glasovi. Prvih devet in A. Kržič (vsled žreba) je voljenih v smislu § 12. dr. pravil za dobo štirih let, zadnji pa v smislu § 11. odst. 2. opravičnega reda za dobo treh let. Vsi so odborništvo sprejeli.

Zapisnika o 121. odborovi seji z dne 6. rožnika, ki sta ga pregledala odbornika gg. Kržič in V. Zupančič, in o XXXVI. obnem zboru z dne 27. rožnika, ki so ga pregledali gg. dr. Fr. Lampet, Pintar in

Stroj, se odobrita brez ugovora. Današnjemu zapisniku bosta overovatelja gg. odbornika A. Bartel in L. Pintar.

Izvrše se volitve v upravništvo za upravno leto 1900/1901. Predsedništvo prevzame starosta I. Vilhar. Po nasvetu odbornika I. Šubice in dr. Pr. Lampeta se voli z vslikom predsednikom profesor Fran Levec, ki se zahvali za zaupanje, in izjavi, da izvolitev sprejme, čeravno je Matičino predsedništvo dostikrat neprijetno. Istotako obveljata z vslikom kot podpredsednika sedanja podpredsednika, kot prvi: kanonik dr. Lampet, kot drugi: ravnatelj Grasselli; kot blagajnik in hišni upravitelj dr. Jožef Starč, kot ključarja dosedanja ključarja gg. A. Koblar in dr. L. Požar. Knjižnemu odseku se privzameta še nova odbornika gospoda A. Funtek in dr. A. Ušeničnik; gospodarskemu pa po pokojnem proštu dr. Jarcu arhivar Anton Koblar.

Na znanje se vzame tajnikovo poročilo o poverjeništvu. Novega poverjenika so dobile Cerklje. Novi poverjeništvu sta se osnovali za Volosko z Opatijo in za Makole (iz jednega dela slovenjebistriške dekanije).

Podarilo se je več društvenih knjig in so obdarovanci društvu za darilo poslali pismono zahvalo.

Knjižnici je prirastlo od zadnje seje 43 knjig, zvezkov in časopisov; 3 podarjene in 40 zamenjanih. 20 ruskih, 9 čeških, po 3 srbske in bolgarske, po 2 slovenski, hrvaški in slovaški, po 1 poljska in nemška.

Za lansko leto je plačalo udnino 2880 društvenikov, za letos dosedaj 731; od zadnje seje je pristopilo društvu na novo 29 ugov.

Ko se sklene, pospešiti pri nekem pisatelju rokopis, da ne bo čakala tiskarna po nepotrebnem s stavkom, in ko si izprosi predsednik pooblastila zaradi razpolaganja z nekim obširnejšim rokopisom pripovedne vsebine, rešita se še dve notranji zadevi, potem pa se seja zaključí ob polsedmih zvečer.

Dopisi.

Iz Ustja na Vipavskem, 9. julija. Proti vinski klavzuli sem čital članek v »Primorcu«. Treba je, da bi vlada omejila uvoz vina iz drugih držav v našo državo in pomagala našemu kmetu in vinogradnikom. Dne 7. septembra 1898 smo prosili, da bi vlada prepovedala ponarejanje vina in izdelovanje petijota na deželi in v mestih. Kaj koristi pridnemu kmetu delati in truditi se, ko mu pa škoduje izdelovanje in ponarejanje vina. Včasih mu ni mogoče še svojega poštenega pridelka v denar spraviti, da bi potem mogel plačati davke itd. Ko bi se torej odpravilo to zlo, bi se kmetje še bolj potrudili za trtne nasade. Tudi bi ne škodilo, ko bi naši narodni zastopniki o tem razmišljali ter nam pomagali. Čestokrat se prodaje in kupuje ponarejeno vino za pravo, pošteno, naravno. To naj se zapreči. Kupec naj se vselej izkaže s spričevalom, od koga je kupil vino. Taka spričevala dajati naj bi bila primorana županstva. Na spričevalu bi moralo biti zaznamovano, da je vino čisto, naravno ali pa ponarejeno. Pošten prodajalec bode tega zelo vesel, ker dobi zaupanje svojemu vinu. Ponarejalci vina pa bi se tega bržkone zbal in nehali s svojo špekulacijo. Krčmarjem bode to v dobiček, a pivcem v korist.

Vinski kraji si zopet pridobijo zaupanje nekdanjih kupecv in kmet bode svoj pošten pridelok lažje oddal. V vsaki občini naj bi bil nastavljen od županstva vinski preglednik; ta posel bi morda prevzel eden izmed občinskih odbornikov. Kadar bi kdo vino prodal in ga odpeljal brez oglasa pri ogledniku, zapadel naj bi kazni. Tudi kupci, ki pripeljejo petijot iz tovarn ali ponarejeno vino iz mesta, bi se morali izkazati z dotičnim spričevalom vinskemu ogledniku.

Pomislimo, koliko slabega vina so pripeljali krčmarji do zdaj v ponočnih urah iz nekega mesta, a reklo se je ljudem, da je vino od poštenega vipavskega kmata. Zakon proti ponarejanju vina naj bi se strogo izvrševal. To so moje misli. Kdor ve kaj boljšega, naj to objavi.

Potem naj bi se skrbelo za to, da bi se ne vpeljevalo vino iz drugih držav v našo državo, ker s tem se našemu vinogradarju godi velika škoda. Plačati mora davke, koliko stroškov ima za pridobitev poštenih pridelkov in končno poštenega blaga ne more spraviti v denar zaradi tuje konkurence.

Letos kaže pri nas prav dobra letina, ker so vinogradniki že po trikrat in o pravem času škropili. Grozdje je lepo in pa zdravo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. julija.

Osebnosti. Višji računski svetnik V. Colloretto v Ljubljani je povodom svojega umirovljenja dobil naslov računskega ravnatelja. — G. Ferdinand Sajovic vsled lastne prošnje s 1. avgustom izstopi iz službe pri »Gospodarski zvezi«. Odgovorno uredništvo »Narodnega Gospodarja« je prevzel g. dr. Viljem Schweitzer.

Katoliški shod. Politična zveza Tavaršar Schwegel deluje složno proti katoliškemu shodu — a brezuspešno. »Narod« se je spozabil do »inteligentne« fraze, da bo katoliški shod »kongres vseh praznoglavcev«. Graška »Tagesspost« pa posnema iz »Naroda« razloge proti shodu. Ljudje, ki bi najrajši potopili slovensko ljudstvo, se sedaj naenkrat bojé, da ne bi trpelo slovensko narodno gospodarstvo, ker bo shod ljudem jemal čas za delo. »Fortschrittliche slovenische Presse« mora pomagati nemškim nacionalcem v boju zoper lastne brate! — »Domovina« piše, da se je nadejati obilne udeležbe.

Javen shod bode v nedeljo 15. t. m. ob 1/3. uri popoldne v Žužemberku pri župnijski cerkvi. Govorili bodo državni poslanci Povše, Vencajz in Žitnik o političnih in gospodarskih razmerah. K obilni udeležbi vabi pripravljani odbor.

Glasbene Matice. redni občni zbor je danes zvečer ob 8. uri v društvenih prostorih.

Umrl je v Podkloštru na Koroškem dne 5. julija po daljšem bolehanju gospod Jakob Einspieler, oče tamošnjega gosp. župnika in dež. poslanca Greg. Einspielerja ter zadnji brat pokojnega »očeta koroških Slovencev« monsignora Andreja Einspielerja. Dosegel je lepo starost 78 let. Pogreb je bil 7. julija jako veličasten. Vdeležilo se ga je 13 duhovnikov, uradniki, občinski zastop in šolska mladina pod vodstvom učiteljev. Blagemu pokojniku naj sveti večna luč!

Učimo se agitacije! Piše se nam: V Kranju se je skotil letos listič »Gorenjec« z namenom širiti »Narodovo« smer med gorenjskimi kmeti tako kot jo umevajo kranjski liberalčki. Malo se pečamo z njim, ker je listič tako slabo urejevan, da ne more konkurirati niti z »Rdečim praporjem«. Insektorov ima pa vse polno; če so plačani, se utegne držati nekaj časa tudi ob svojih 200 naročnikih. Ako »Rodoljub«, ki ima med svojimi poglavitnimi sotrudniki največjega modrijana naše dobe dr. Slanca, ne more pokazati nič vpliva, kamo se-le »Gorenjec«, kjer je morda najučenejši sotrudnik usnjar Rakovec! A vsiljevati ga pa znajo po kranjskih štacunah! H kavi in sladkorju, soli in žveplenkam, milu in »biksu« se vtika še »Gorenjec« kmetu v torbo s komijsko okičenim slavonspevom na čudovito imenitnost tega popirja. Tudi od drugod nam prihajajo poročila, kako se širi ta ljubeznjivi list. Tako nam n. pr. poročajo iz šentlenarških hribov, kako v Selcih neki kramar (Fr. T. . . . r) vsiljuje poleg svoje robe tudi »Gorenjca«, češ ta list je samo za kmete; navlaš za kmečke potrebe i. t. d. Naš namen ni, da bi vse kramarske agitatorje tega lističa našli, pač pa pravimo: Učimo se tudi mi agitacije za dobre liste!

Železniški voz ušel. S postaje v Kranjski gori je ušel v soboto 7. t. m. voz na Dovje. Precej na spodnjem koncu kranjskogorske postaje se nagne tir navzdol in je z malimi izjemami do Dovjega nagnjen v razmerju 1 : 70. Na vsakih 70 metrov pada torej proga za 1 meter. Med prevaževanjem so pomaknili en voz s postaje v Kranjski gori čez vzhodnje menjalo na tir. Zanašali

so se, da bo voz obstal, ker je imel zavoro, in sta bila pri zavori dva uslužbenca. Zavora pa je bila pokvarjena, ni prišla, voz se je začel z vedno večjo hitrostjo pomikati navzdol in uslužbenca sta peskakala na tla. Bilo je jutraj, ob času, ko čuvaji pregledujejo progo. Bili so vsi na tiru in razven njih še mnogo delavcev. Koliko ljudi bi voz lahko iznenadil na tiru in povozil, vzlasti ker je šel s silno hitrostjo! V obližju Dovjega je tekel s hitrostjo 40 metrov v sekundi! Vso nevarnost je najprej opazil prvi čuvaj na spodnji strani Kranjske gore, Tomaž Zupan, na št. 16. Ko je pregledoval tir, je zdrčal voz mimo njega. Zupan je tekel urno v svojo čuvajnico in dal spodnjim čuvajem in postaji na Dovjem znamenje: Vozovi ušli. Kmalu na to so tudi s postaje na Kranjski gori brzojavili na Dovje in na Jesenice. Mogoče bi bilo namreč, da bi voza na Dovjem ne mogli spraviti s tira. Zakaj ob taki hitrosti se železniški voz, ki je vendar mnogo lažji, kakor lokomotiva, komaj dotika tira. Za menjala ali za ovire, ki se mu stavijo na pot, se ne meni dosti. Skoči v zrak in nekaj metrov dalje pade zopet v prejšnji tir nazaj. Ko bi voza na Dovjem ne bili mogli ustaviti, bi bil drčal še dalje navzdol na Jesenice; tam sta pa stala v tistem času dva vlaka! — Na čuvajniške zvonce je torej bilo znamenje, katero je dal na št. 16 Tomaž Zupan. To je sicer čuvaje opozorilo, toda vsakega prepozno, da bi bil mogel voz ustaviti, ker je voz šel prehitro in ker čuvaji niso bili doma, temveč na tiru. Čuvaj Franc Smolej na št. 17 je hitel zapirati ograje na spodnji strani svoje čuvajnice, do katerih ima napeljane žice. Zaprl je seveda prepozno. Voz je bil že mimo. Vendar je pa F. Smolej s tem rešil življenje oddelku delavcev, ki je daleč pod njegovo čuvajnico peljal po progi navzgor železniški voziček za gramoz. Delavci so pripeljali voziček ravno čez železniški most, ko so zaslišali, da se F. Smolejeve ograje zapirajo. Pogledali so, kaj je. V tem trenutku pa je prihrumel voz proti njim. Komaj so mogli pravočasno skočiti s tira. Vagon je s tako silo udaril ob njih voziček, da je pri vozičku takoj odletelo pol kolesa. Pok se je slišal daleč na okrog. In v istem hipu sta vagon in voziček izginila delavcem izpred oči. Delavci so imeli na vozičku plašče, ovčje kože, katere rabijo kot ogrinjala ob dežju, in južino; toda ni bilo časa nobene reči vzeti z vozička. Vendar se na celi poti ni zgodilo nesreče. 13 kilometrov dolgo progo od Kranjske gore do Dovjega je pretekel voz v osmih minutah; na Dovjem pa so ga obrnili na nedodelan tir, kjer je voz napravil najprej velikanski skok po zraku, potem pa se zaril meter globoko v gramoz. Najbolj revež je bil mali voziček, katerega je vagon na Dovjem kar povozil.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko v Ljubljani, ima jutri v petek dne 13. julija 1900 ob 2. uri popoldne v magistratni dvorani sejo. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Poročilo o prošnji kranjske zdravniške zbornice za odpis zborničnega prispevka. 4. Poročilo o rekuru mestne hranilnice ljubljanske radi predpisa zborničnega prispevka. 5. Poročilo o premembi zborniškega zakona in o reviziji zborničnega volilnega reda. 6. Poročilo o vprašanju, če je trgovec z mešanim blagom upravičen, dati obleko delati in potem prodajati. 7. Poročilo o spremembi pravil okrajne bolniške blagajne v Novem mestu. 8. Poročilo o vprašanju, če smejo trgovci z mešanim blagom in z železnim blagom trgovati s kolesi. 9. Poročilo o prošnji občine Bloke za štiri živinske semnje. 10. Poročilo o tržni tarifi za semnje v Mirni peči. 11. Poročilo o tarifi javne tehtnice v Ivančni gorici. 12. Poročilo o prošnji za dva direktna voza na progi Ljubljana-Beljak in narobe.

Z Gorenjskega. Več gospodov duhovnikov in drugih veljavnih mož je pritrčalo misli, ki jo je sprožil zadnji »Slovenski List«. Mej drugim je pisal o katoliškem shodu tudi to: »Veliko preveč denarja puščamo mi v liberalnih gostilnah, kedar pridemo v Ljubljano, to pa radi tega, ker nam razmere niso znane in tedaj pademo med razbojnike. Prav radi bi dobili v ljubljanskih gostilnah naše ljudi in ondi pustili »kronce«, ko bi nam kdo povedal, kateri oštirji so brez

»Slov. Naroda«. Pripravljalni odbor naj nam naznani katoliške gostilničarje, da se bomo vedeli kam obrniti. Prav bi bilo, ko bi se z nekaterimi gostilničarji odbor že naprej nekoliko domenil, da bi imeli zborovalci vsaj opoldne skupne mize in bi lahko pri obedu v večjih družbah prijateljski katero rekli«. — Ta misel je po mojem mnenju vrlo dobra. Gotovo je govoril »Slov. List« vsem našim somišljenikom od srca. Brez dvoma se dobe v Ljubljani mnogi gostilničarji, ki nimajo »Slov. Naroda«, ki dan na dan napada najsuroveje in najostudneje katoliško duhovščino. Če ni takih gostilničarjev brez »Naroda«, je pa gotovo mnogo takih, ki so ob enem z »Narodom« naročeni tudi na »Slovenca«. Vedno povdarjamo geslo »Svoji k svojim«, zakaj bi je sami ne uvaževali. Zakaj bi ne podpirali svojih ljudi, saj tudi pri njih dobimo pošteno postrežbo, ne da bi nam bilo treba poslušati liberalnih psov, ki so na dnevnem redu v takih gostilnah. Bodimo povsodi odločni in ne vtrnjaki! Ki bi posnemali v tem oziru dunajske antisemite, bi kmalu marsikje za vedno izginil »Slov. Narod«, kakor je izginila na Dunaju v premnogh gostilnah židovska preša. V imenu dobre stvari naj tedaj pripravljalni odbor to zadevo malo premisli in vse potrebno ukrene. Gotovo mu bomo vsi hvaležni za to. — o.

Izlet na Višarje priredi »Slov. plan. društvo« v nedeljo dne 15. t. m. Odhod iz Ljubljane ob polnoči v soboto (14.), povrat v nedeljo zvečer. Društvo je skrbelo za to, da se za izletnike bere sv. maša, pri kateri bodo planinski pevci peli.

Ciril Metodovi kresovi so tudi letos žareli po koroških gorah. Vreme je bilo sicer za to skrajno neugodno, ker je malo ne ves dan deževalo ter tudi zvečer ni ponehalo, a vkljub temu so zažgali naši rodoljubi mnogo kresov, ki so jasno žareli v temno noč in tako jasno pričali, da tu koroški Slovenec še živi!

Koroške novice. C. kr. okrajni glavar v Beljaku, g. Jan. Šuster, je imenovan za c. kr. vladnega svetovalca. — Cesar je dal požarni brambi v Št. Juriju ob jezeru 140, in oni na Brdu 200 kron podpore. — Zavod za bebee se otvori v Celovcu koncem avgusta. Sprejemali se bodo slaboumnni otroci od 6. leta naprej. — Novo pošto so dobili v Preblau.

Nezgode po Koroškem. Dne 5. julija je pogorelo posestvo p. d. Ravnjaku na Berdinjah pri Kotljah. — Blizu Sp. Dravograda se je dne 2. t. mes. ustrelil pekovski mojster J. Seidl iz Gradca. — Pri p. dom. Boštjanu na Brdu ob Grabštanju je padel v škafo vode ter tam utonil dveletni posestnikov sin Filip Kulterer. Domače ženske obešale so perilo in pustile otroka samega pri škafo, kjer je našel smrt. — Pri Eiblu ob Pokrčah so našli v Krki žensko truplo, ki je bilo že vse razjedeno ter je moralo že najmanj pol leta ležati v vodi, ker je bilo že vse razpadlo in brez obleke. — V Draževsi pri Grabštanju se je žena nekega tesarja obesila. Pravočasno so to zabranili in prerezali vrv. Na to pa se je z nožem na vratu močno ranila. Prepeljati so jo morali v celovško norišnico. — V Beljak pride za okrajnega sodnika c. kr. deželne sodnije svetovalec gospod pl. Luschin iz Fürstfelda. — V Dvorcu pri Hodišah so dne 30. junija pogorele dve hiši in trije skednji. Posestniki so bili zavarovani. — V Rutah pri Plajbergu so imeli dne 4. julija velik požar. Pogorelo je posestvo nekega mesarja. V nevarnosti je bila vsa vas. Zgorelo je tudi 300 gld. v gotovini. — V Ločah, obč. Loga vas, je dne 28. junija utonil v Dravi 1½ letni Alojzij Dachsmann. Pazili so premalo nanj. — V Priblovsi so dne 4. julija pogorele tri kmetije.

Podblegaške novice V noči po sv. Urhu je udarila strela v Davči v hlev »pri gozdarju«. Zgorelo je vse in tudi 2 živinčeti, čez sto goldinarjev v denarju, katerega je ondi gospodar imel shranjenega. — V nedeljo 8. t. m. je bil zopet okrog Leskove in Oselice hud naliv. Med dežjem je bila tudi toča in je poljskim sadežem nekaj škode napravila. — Odkar je domači g. Jos. Globočnik iz Zeleznikov kupil blegaško gozdovje od alp. montanske družbe, je bolj živahno ondi. Marsikako staro korenjaško deblo je padlo pod težko sekiro. Sedaj se dova-

jajo mali vodni pritoki, da bodo gnali žago na turbino, katera se v kratkem napravi zgoraj nad Leskovo. — Priklatila sta se ta teden od tolminske strani dva malo prida človeka, po zunanje podobna ciganom, ponujala ukradene stvari tu okoli; menda jih orožniki zasledujejo. — Prošnja za večkratno pošto na teden od Gorenje vasi v Leskovo in Oselico, tako potrebno in že poprejšnje leto obljubljeno, je bila sedaj kratkoma lo odbita.

Prisega celjskega župana je v marsikaterem oziru zanimiva. Prisega se je vršila 10. t. m. Prisostoval je prisegi deželni vladni svetnik grof Attems, ki je Stigerju čestital. Stiger je v svojem govoru povdarjal, da »nimamo samo pravice, ampak tudi dolžnost« braniti svoj nemški značaj. Ne da bi storili krivico (!) svojim someščanom, hočemo tudi odslej narodne dolžnosti izvrševati s pogumom, pravdnostjo (?) in domoljubno ljubeznijo v starem avstrijskem duhu!! Celje bodi nemško in zvesto cesarju«. Na to je Stiger prisegel.

Dr. Stepišnik na bobnu. Na črni tabli mestnega urada v Celji se bere, da se bodo »bivšemu občinskemu svétniku« dr. Stepišniku prodajale 14. t. m. razne premičnine, kakor klavir itd., — ker noče ali ne more plačati cesarskega davka. Faktum pa je, da davka ne plača, — odkod pa to dejstvo izvira, ali ker kot Wolfijanec naših cesarskih oblastev ne prizna ali noče cesarske podobe seboj nositi, — ali je na vse zadnje dobiti ne more, na razglasu ni pojasnjeno. Zadnji čas je že, da mu pevsko društvo izroči zlati ali srebrni lavorov vence, kakoršen mu je obljubljen, da ga kje zastavi, — ali pa da se z Wolfom, svojim ljubeznjivim zetom, zopet spravi. Rakusch pa, ki je nabral 400 K za mestne uboge, naj poskrbi sedaj še za svojega bivšega kolego. Znabiti bi pa bil g. Majdič pripravljen dati vrnjenih 200 kron — za dr. Stepišnikovo štibro!

25letnica. Kranjski voj. veteranski kor obhaja prihodnjo nedeljo, dne 15. t. m. svojo društveno 25letnico. Tem povodom bo jutraj ob ½ 9. uri v šentjakovski cerkvi sv. maša, popoldne pa na Koslerjevem vrtu koncert z vojaško godbo in petjem. Petje oskrbi iz posebne prijaznosti društvo »Ljubljana«. Zvečer je umetni oženj. Začetek veselici ob 4. uri, vstopnina 20 kr. K obilni udeležbi vabi najljubnejše odbor.

V beljaške toplice je prišel poljedelski minister pl. Giovanelli.

Ljubljanske novice. Zopet ni bilo nič! Včeraj bi se morala yršiti od ljubljanskih kolesarjev in ljubiteljev konj težko pričakovana dirka kolesarja s konjem. Pred topničarsko vojašnico pričakovalo je dirke včeraj popoldne vse polno ljudij in si hladilo žejo v bližnji gostilni. Dirke ni bilo, ker je konj postal — šepast, vršila se pa bode, ko se vrnejo topničarji z vaj, ker se do tedaj šepasti konj pozdravi. — Na m e r a v a n i s a m o m o r u m o b o l n e. Včeraj zvečer je hodila Marija Slak iz Mirne Peči ob Ljubljani za Gerberjevo hišo. Stražniku se je zdelo to sumljivo, zato je šel k njej in jo vprašal, kaj hoče ob vodi. Dekle ga je plašno pogledalo in odgovorilo: »Noč čakam, da notri skočim.« Dokazalo se je, da je Slak umobolna. Z rešilnim vozom so jo prepeljali v bolnico. — O g e n j z a s v. K r i s t o f o m bode danes zvečer. Sežigali bodo suhe vence. — Z g u b i l j e Ed. Jordan srebrno žepno uro. Zgubljena je tudi zlata verižica z velikim zlatim medaljonom s črnim kamnom, vrednim 120 kron. — A n t o n N o v a k iz Malevasi št. 36 je bil pri današnji obravnavi oproščen od obtožbe radi prestopka po § 460. kazenskega zakonika.

Zdravje v Ljubljani. Od 1. do 7. julija je bilo 15 novorojencev, 1 mrtvorojen, 23 jih je umrlo, in sicer 2 za tifuzom, 1 za dušljivim kašljem, 7 za jetiko, 3 za vnetjem sopolnih organov, 10 za različnimi boleznimi, med njimi je 8 tujcev, 11 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 6 za ošpicami, 4 za škarkarico, 2 za tifuzom domača in 1 za oslovskim kašljem.

Razpelo — v Rimu prepovedano. Voditelj hrvatskih božjepotnikov v Rimu je ponesel seboj razpelo iz domače vinkovske cerkve, da bi je sv. oče blagoslovil. Ko so romarji opravili skupno pobožnost, je vodil

naš romar svoje sopotnike v druge cerkve ter nosil po mestu ponosno pred njimi sv. razpelo. Nenadoma se navali proti njemu nekaj Italijanov ter mu hočejo vzeti križ iz rok, a naš Hrvat, krepek junak, čvrsto drži z levico razpelo, z desnico pa odbija Italijane in se jim srečno umakne. Ko so se pa napadi le še ponavljali, zavije naš junak razpelo v velik robec in tako zavito je nosil po Rimu, v vsaki cerkvi je je pa zopet odvil Čuli smo, da mu je tudi policija prepovedala križ javno nositi. A kljub temu je prinesel vrli Sremec po sv. očetu blagoslovljeni križ srečno zopet domov v Vinkovce.

Kosta Tavšanović, bivši ministerski predsednik srbski, kateri je bil pred kratkim obsojen radi poverjenja, je zakrivil še nekaj drugih nelepkih reči. Ko je bil Tavšanović o priliki Zmajeve slavnosti v Zagrebu, je izvalil vdovi bivšega urednika in lastnika »Srbobrana«, Jovanovića, vsoto 23.000 kron, češ, da jih bode dobro naložil v Srbiji. Sedaj se je pa pokazalo, da ni Tavšanović denarja nikamor vložil; denarja ni nikjer, vdova Jovanovićeva in njena mala hčerka sta ob vse premoženje. Če je to res — tako vsaj poročajo listi — tedaj Tavšanović ni bil prav nič družega, kakor navaden slepar, ki je zlorabljal in izkoriščal svoj vpliv v radikalni srbski stranki.

Strela ubila 78 ljudi. Te dni je divjal v varšavski guberniji grozen vihar. Toča je daleč na okoli uničila vso setev. Neštevilno hiš in gospodarskih poslopij je strela zažgala. Ubila je razven nebroja živine tudi 78 ljudi.

Najstarejši dnevnik na svetu je brezdvomno kitajski državni list »Kin Pan«, ki mora biti posebno zanimiv v sedanjih dneh. List izhaja v Pekinu v treh izdajah, katerih prva je namenjena samo najvišjim uradnikom in mandarinom. List objavlja vse sklepe velikega državnega sveta, ki se v to svrhu snide vsak dan v skrivni sobi cesarske palače. Vse sklepe in poročila mora potrditi cesar, s podpisom, potem pa romajo v redakcijo in tiskarno »Kin-Pan« v nekem skrivnem kraju »svetega mesta«. List je bil neki ustanovljen leta 890 in je torej že pred 10 leti obhajal svojo 1000letnico. Prva njegovih treh izdaj je rumena, druga bela in zadnja rujava. Torej se nahajajo tudi na Kitajskem časopisi, ki menjujejo — barvo.

Ženo vrgel na tir je v Anerleyu pri Londonu neki brodar Griffiths. Ko je pridrdral brzovlak, je zagrabil ženo, jo vrgel na šine in tako dolgo držal, da je bil vlak tik njega, potem naglo odskočil. Ženi se je pa vendar posrečilo, da se je v zadnjem hipu premaknila s tira in ji je kolo strlo samo levo roko. Grozovitež, stari pijanec, se bo moral zagovarjati pred porotniki.

Ako ne boš priden, vržem te skozi okno v vodo«, s temi besedami je zapretila pred nekaj dnevi neka Angležinja svojemu najmlajšemu otroku, ko se je peljala s svojo družinico na ladiji proti domu. Malo trenutkov pozneje se je oddaljila iz kabine in prepustila varstvo otroka starejši hčerki. Ko se vrne nazaj in zapazi, da ni otroka pri oknu, vpraša, ne sluteča, kake posledice so imele njene prejšnje besede: »Kje pa je otrok?« »O, mati«, zakriče vsi otroci z varuhinjo vred, »mali je bil zopet poreden, in vrgli smo ga v vodo!«

Društva.

(Šentjakobska-trnovska mož. podružnica sv. Cirila in Metoda) bo imela v torek dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer svoj občni zbor v »Katol. domu« v bralni sobi. Zajedno bo tudi volitev društvenega odbora. K udeležbi uljudno vabi odbor.

(Pevsko društvo »Ratitovec« v Selcih) ima v nedeljo, 15. t. m. ob 6. uri popoldne v šolskem poslopju izreden občni zbor. Prva točka je volitev novega odbora, druga točka dogovor zaradi plačevanja udnine. Zborovanje se vrši pri vsakem številu udeležencev. Začasno načelstvo.

(Za dijaško kuhinjo v Kranju) je namesto venca na grob pokojnega dekana Antona Mežnarca daroval gospod Alojzij K u m m e r, vpok. župnik v Sinkovem Turnu, 8 K in sicer 4 K za dijaško kuhinjo in 4 K za podporno zalogo.

Iz »Trgovske in obrtniške zbornice«.

V zadnji redni seji je predsednik Kušar naznanil, da je zborničnemu koncipistu dr. Viktorju Murniku poveril za toliko časa,

dokler bo zadržan zbornični tajnik, vsa tajniškova opravila. Zbornica to odobri.

Predlog zbornice, naj se v državni železniški svet imenuje zbornični svetnik Karol Luckmann in kot njega namestnik zbornični predsednik Josip Kušar, se odobri.

Provizorični predsednik Ivan Baumgartner stavi nujni predlog: Z ozirom na narodnogospodarski zastanek, provzročen po nedelavnosti državnega zbora, naj le temu izreče zbornica željo, da vzpričo nujnih in važnih narodnogospodarskih vprašanj, ki jih ima rešiti, narodnostni prepričanje do zaključka in ustvari pogoje uspešnemu delovanju na narodnogospodarskem polju v korist te države, v blaginjo njenih narodov.

Zbornični koncipist dr. Viktor Murnik poroča:

Na vprašanje, če je zakon o nedeljskem počitku navesti tudi na v pravih določeno delo konzumnih in enakih društev, je zbornica c. kr. okrajnemu glavarstvu v Ljubljani poročala naslednje:

Zakon z dne 16. jan. 1895, drž. zak. št. 21, s katerim se v obrtovanju uravnava počitek ob nedeljah in praznikih, je po § 1 drž. zak. št. 22, s katerim se izpreminja in dopolnjuje obrtni red. Če torej odgovorimo na vprašanje: ali spadajo pridobitne in gospodarske zadruge pod obrtni red, če se pečajo z obrtniški opravki, — smo odgovorili tudi na vprašanje po navedbi določb o nedeljskem počitku na konzumna in jednaka društva. Ne more pa biti dvoma o tem, da je obrtni red navesti na pridobitne in gospodarske zadruge, brž ko imajo v členu IV. razglasilnega patenta k obrtnemu redu določene obrtne pojmovne znake, ob katerih visi subsumcija pod obrtni red. Ni zakona, ki bi jih izvezal. Glede zadruge, katerih podjetje se celo ali deloma suče o trgovskih opravilih, pa določa zakon o pridobitnih in gospodarskih zadrukah z dne 9. aprila 1873, št. 70 drž. z. k. v § 13 naravnost, da veljajo zanje, keder zadrugi zakon ne ukazuje drugače. določila trgovskega zakonika o trgovcih, torej nekako tudi subsidiarna trgovskoopravna določila, med katere spada tudi obrtni red, čigar predpisi o obrtnem pomožnem osebju, ki obsegajo tudi določbe o nedeljskem počitku, imajo po § 25. uvodnega zakona k trgovskemu zakonu veljati poleg trgovskega zakona (čl. 58 — 65). Čl. 11 trgovskega zakona pa izrecno ne izključuje onih deželnih zakonov in torej v zmislu § 5. uvodnega zakona k trg. zak. tudi ne onih državnih zakonov, ki v obrtnopolicijskem ali obrtnodavčnem oziru stavijo zahteve za pridobitev lastnosti trgovca ali posebnih vrst trgovcev. Tudi razglasilni patent k obrtnemu redu, katerega se obrtni red izpreminja in dopolnjuje, poznejši zakoni niso dotaknili, med takšativno naštetimi od obrtnega reda izvzetimi podjetji ne omenja pridobitnih in gospodarskih zadrug.

Je pa še drugih razlogov za to, da je obrtni red navesti na konzumna in jednaka društva.

Vsled izvršitve dejanj, kakor jih predpisuje zadrugi zakon, postanejo pridobitne in gospodarske zadruge še le ekzistencne kot juristične osebe. Kot juristične osebe se pa morajo, če hočejo prirediti kak obrtniški obrat, ravnati po predpisih vseh tistih zakonov, po katerih se ravnati fizična oseba, ki ima splošne pogoje za pridobitev kake obrtne pravice. Konstituiranje in registriranje je zadrugo še le vsposobilo, da sploh more dobiti kake obrtne pravice, ni pa ji še dalo te pravice, ampak zadruga mora še vse to storiti, kar predpisuje obrtni red za pridobitev kake obrtne pravice; samo po sebi se pa ume, da se mora tudi potem, ko je dosegla obrtno pravico, pri izvrševanju te pravice ravnati po vseh predpisih obrtnega reda, ravno tako kakor vsaka fizična oseba. In kakor veljajo vsa druga določila obrtnega reda tudi za konzumna in jednaka društva, ravno tako pa veljajo zanje tudi določbe o nedeljskem počitku: zakon z dne 16. jan. 1895 drž. zak. št. 21, ki je stopil na mesto § 75. obrtnega reda in čigar člen I. ukazuje: „Ob nedeljah ima počivati vsako obrtno delo!“ (Dalje prih.)

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 12. julija. Včeraj se je vršil ministerski svet, katerega so se udeležili vsi ministri. Min. predsednik pojde v Išel cesarju poročat.

Rim, 12. julija. Senat je odobril proračunski provizorij do 31. decembra.

London, 12. julija. „Times“ poroča iz Simle, da je v kraju Kohati, odkoder je ravnokar odšel angleški polk v Kino, zbolelo za kolero 207 oseb, od teh jih je že umrlo 77 v minulem tednu.

Vojska na Kitajskem.

Na Kitajskem imajo, ako smemo verjeti skrajno nezanesljivim poročilom, kar dva vladarja. Cesarica-vdova sedi zopet na prestolu,

objednem se je pa princ Tuan sam oklical za cesarja. Ako upoštevamo še razne oblastne podkralje, ki so sedaj povsem neodvisni ter se ne ozirajo na nikaka povelja, je sedaj v kitajski vladi sami prava zmešnjava.

Mej tem se pa bje ljuti boj za Tien-Tsin. Če je res, da imajo Kitajci tam 75.000 mož in so dosegli že toliko uspehov, kot se nam je včeraj javilo, je to dokaz, kako naglo se lahko zbero kitajske čete in s koliko naglostjo morajo prirediti mejnarodne čete, ako si hočejo ohraniti Tientsin. Na pot v Pekin jim sedaj skoro ni misliti, kajti tudi ko bi ne bilo bokserjev, je Evropejecem zaprta pot v Kitajsko radi prevelikih povodenj, ker je ravno v juliju in avgustu ondi toliko deževje, da preplavi vso pokrajino mej Tientsinom in Pekinom.

Zader, 12. julija. Govori se, da pojde bataljon 22. pešpolka v Kino.

Berolin, 12. julija. V Kino pojde po eden bataljon Bavarcev, Saksoncev in Virtemberžanov ter pet pruskih. Istotako so se častniki prostovoljno oglasili.

Berolin, 12. julija. Listi poročajo, da odpošlje Nemčija v Kino 10.000 mož.

Washington, 12. julija. (C. B.) Kitajski poslanik je izročil državnemu tajniku Hayu obvestilo kitajskega državnega sveta z dne 29. junija, ki izjavlja, da odklanja vso odgovornost za nemire, ki so posledica izzivajočega nastopa zunanjih vojnih čet. Kitaj ne misli na vojsko z velesilami in kitajskim vojakom je naročeno, naj branijo poslaništva.

London, 12. julija. (C. B.) Listi poročajo iz Tientsina 6. t. m.: Po šesturnem boju so se Kitajci znova polastili arzenala vzhodno od Tientsina ter povzročili Evropejem velike izgube. — Reut. urad poroča iz Tientsina 6. t. m.: Sem je došel bivši policijski ravnatelj v Port Arturu ter naznanja, da so Kitajci zažgali Niu-Čvang ter razdrli madžursko železnico.

London, 12. julija. „Daily Express“ javlja iz Či-Fu 10. t. m., da je 30.000 Rusov v Arbinu ob železnični progi Wirn-Tinsiquar. Japonci imajo sedaj v Taku 22.000 mož, 23.000 jih sledi tekom 10 dni.

Bruselj, 12. julija. Iz Li-Hung-Čanga (?) se poroča, da so vsi Evropejci v Pekinu dne 9. t. mes. bili še nepoškodovani. Iz Šanghaja pa se poroča, da je cesarica zopet dobila vladu v roke in zapodila princa Tuana, ki se bojuje na čelu bokserjev. (To poročilo je jako dvomljivo. Ko bi bila zmaga protirevolucija, gotovo bi evropski poslani v Pekinu ne molčali toliko časa. Op. ured.)

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prev. I. B.—č.

(Dalje.)

„Sedaj so Milanci res menda nekaj dobrega započeli“, oglaš se prvi. „Jutri izvemo kaj več.“

„Žal mi je, da nisem danes šel v Milan“, pravi drugi.

„Če greš jutri, grem tudi jaz“, dé tretji, četrti, peti.

„Radoveden sem“, povzame prvi, „ali bodo milanski gospodje kaj na ubogo ljudstvo s kmetov pomislili, ali bodo postavili samo za-se naredili. Ali veste, kakšni so? Hej! Ponosni meščani, vse je le za nje na svetu, kakor bi drugih ne bilo.“

„Tudi mi imamo usta, da jemo in povemo svoje mnenje“, pravi drugi bolj ponižno, čeprav ni bila misel napačna. „Če začnó...“ Toda spomni se, da je bolje molčati.

„Ni samó v Milanu žito skrito“, začne drugi s potuhnjanim in temnim obrazom, ko se nakrat začuje peketanje konjskih kopit. Vsi hité k vratom. Ko spoznajo došleca, gredó mu nasproti. Bil je trgovec iz Milana, ki je večkrat na leto potoval po opravkih v Bergamo in prenočil navadno v oni gostilni. Ker je tam vselej našel isto družbo, poznal je skoro vse. Vsi se gnetejo okolo njega.

Ta zgrabi za uzdo, oni za stremene. „Dobro došel! dobro došel!“

„Pozdravljeni!“

„Ali je bila dobra pot?“

„Prav dobra, in vi, kako se imate?“

„Dobro, dobro; kaj novega v Milanu?“

„Glej radovedneže!“ reče trgovec, stopi s konja in ga prepusti hlapcu. „Sicer pa“, pravi in vstopi z družbo, „sicer pa že več veste nego jaz.“

„Ničesar ne vemo, res ne!“ reko vsi in si položé roke na srce.

„Mogoče?“ dé trgovec. „Slišali bodete lepe ali... grde reči. Ali je moja postelja prazna, krčmar? Dobro čašo vina in mojo navadno jed, brzo! Jaz hočem iti takó spat in jutri odrinem, da bodem še dopoldne v Bergamu. In vi, ljudje božji“, nadaljuje in se vsede nasproti tihemu in pazljivemu Renzu, „vi o teh stvareh ničesar ne veste?“

„Od včeraj, dà!“

„Vidite“, pravi trgovec, „da veste. Jaz menim, da vedno tu stojite in vsakega potnika motrite...“

„In danes, kako je bilo danes?“

„Danes? Ali ne veste ničesar?“

„Prav ničesar, ni nihče prišel mimo!“

„Dovolite, da si poplaknem grlo! Potem vam povem, kaj se je danes godilo.“ Nato natoči čašo, prime jo z jedno roko, s prvima dvema prstoma druge roke pa vzdigne brke, pogladi si brado, pije in reče: „Danes mi mnogo manjkalo, in bilo bi še huje kot včeraj. Kar verjeti ne morem, da sem res tu in z vami žlobudram, ker sem že opustil misel na potovanje, da bi varoval svojo ubogo prodajalnico.“

„Kaj se je vendar zgodilo?“ vpraša jeden poslušalec.

„Kaj? Čujte!“ Mej tem, ko reže meso, katero mu je prinesel krčmar, in je povživa, nadaljuje svojo povest. Družba na obeh straneh mize ga z odprtimi usti posluša. Renzo ostane na svojem mestu in vleče bolj na uho, nego vsi drugi, ter polagoma povživa zadnje koščke.

„Danes so bili oni hudobneži, ki so včeraj delali tak vrišč, že za rana na svojih mestih, ker to je bilo vse dogovorjeno in pripravljeno. Družijo se in začnó hoditi po ulicah in s krikom privabijo še drugo ljudstvo. Bilo je tako, kakor če pometamo v hiši. Kup smetij se vedno več. Ko vidijo, da je dosti ljudi, odrinejo proti oskrbnikovi hiši, kakor da bi mu včeraj dovolj hudega ne prizadejali. In takemu gospodu! Ti hudobneži! Kaj vse so mu rekli! Vse zlagano! Pošten in natančen mož! Jaz lahko povem, ker sem tam kot domač in dajem sukno za livreje njegovih slug. Množica odide tedaj proti njegovi hiši. Videti bi morali to sodrgo, te obraze. Šli so mimo moje prodajalnice; obrazi kot... Židje v Via crucis se naj skrijejo pred njimi. Kaj jim šlo iz ust! Treba bi bilo tiščati ušesa, če bi s tem ne obrnil njih pozornost na-se. Hoteli so pleniti, toda...“ Toda vzdigne in stegne levico, in s palcem pokaže na nos.

„Toda?“ reko skoro vsi poslušalci.

„Toda“, nadaljuje trgovec, „našli so pot zagrajeno s tramovi in vozovi, za to barikado pa je stala vrsta vojščakov z napetimi petlini, da bi jih pošteno sprejeli. Ko to vidijo... Kaj bi vi naredili?“

„Vrnili bi se.“

„Seveda. To tudi storé. A bili so najbrže od samega vraga obsedeni. Ko stoje na Cordusio, opazijo pekarijo, katero so hoteli že včeraj oropati. In kaj je bilo v ti prodajalnici? Delil se je kruh mej ljudi. Plemenitaši, cvet plemstva, so pazili, da je šlo vse v redu. Ljudje, ki so bili od vraga obsedeni in nahujskani, vlomijo kakor divjaki. Vzemi ti, jaz tudi vzamem! Gneča plemenitašev, pekov, kupcev; kruh, klop, blagajna, niške, posode, vreče, sita, otrobi, moka, testo, vse narobe!“

„In vojaki?“

„Vojaki so morali stražiti oskrbnikovo hišo. Ne moremo dvema gospodoma služiti. Vse križem grabi; vse, kar je imalo kaj vrednosti, pograbi in vzamejo. Potem pa jim pače v glavo ona lepa misel, kakor včeraj, da nesó vse na trg in zažgó kres. Že so začeli capini raznašati orodje, ko se kar namah oglaš neki potepin in predlaga... uganite, kaj lepega!“

„Kaj?“

„Celo prodajalnico razbiti, potem pa s hišo vred zažgati. To tudi storé.“

„Ali so zažgali?“

„Potrpljenje! Nekemu poštemu možu Bog vdahne lepo misel. On teče v prvo nadstropje, poišče križ, postavi ga na okno, vzame od vzglavja postelje dve posvečeni sveči, prižge jih in jih postavi na zid na levo in desno križa. Ljudstvo pogleda. Milanci imajo strah božji, to moram reči. Vsi začnó moliti, večji del, hotel sem reči. Še je bilo mej njimi par hudobnežev, ki bi zažgali celó raj, da bi smeli le ropati. Toda množica jih ne posluša; morali so se tiho umakniti in obmolkniti. Uganite, kdo pride tedaj. Vsi gospodje iz stolne cerkve, v sprevodu za križem, v cerkveni obleki. Nadvladika Mazenta začne propovedovati od jedne strani, višji spovednik Settala od druge, drugi pa drugod: Ljudje božji! Kaj name-ravate? Lepe vzglede dajete svojim otrokom! Domov! Ali ne veste, da je kruh po ceni? Saj je že po oglih nabito, poglejte!“

„Res?“

„Vraga! Ali mislite, da pridejo gospodje iz stolne cerkve v svečani obleki pripovedovat čenče?“

„Kaj stori ljudstvo?“

(Dalje prih.)

Umrli so:

9. julija. Marija Dermota, zasebnica, 80 let, Florjanske ulice 26, ostarelost. — Karol Gorjanc, pismo-nošev sin, 15. mes., Kongresni trg 2, jetika.

10. julija. Jozefa Gruber, delavka, 19 let, Reseljeva cesta 27, legar.

V hiralnici:

7. julija. Franja Križnar, dninarjeva vdova, 60 let, ostarelost.

10. julija. Jozef Kalan, posestnikov sin, 43 let, pythorax.

V bolnišnici:

6. julija. Gasper Tavčar, zidar, 63 let, pljučnica. — Pavel Celhar, dninar, 62 let, Emphisema pulm. — Lovro Blaž, dninar, 73 let, ostarelost.

9. julija. Jozefa Zupšek, delavka, 54 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje boro-metra v mm.	Tempe-ratura po Celziju	Vetrevi	Noba	Padačina v 24 urah v mm.
11	9. v. uob.	734,5	15,7	sl. svzh.	del. oblak.	
12	7. zjut.	730,9	11,3	sl. svzh.	jasno	0,7
	2. popol.	732,8	25,0	sr. jžrah.	pol oblak.	

Srednja večerajšnja temperatura 17,0 normale: 19,7°.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 11. julija 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8:07 do K 8:08
Rž za jesen	» 7:20 » » 7:21
Turšica za jul.-avgust	» 6:00 » » 6:01
» » sept.-okt.	» 6:14 » » 6:15
Oves za jesen	» 5:55 » » 5:56

Zahvala. 635 1—1

Za mnogostransko izraženo sočutje ob boleznih in smrti našega iskreno ljubljene-ga sina oziroma brata in strica in svaka, pospoda

Pavla Homanna

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo draze-ga ranjcega k večnemu počitku izrekamo tem potom vsem udeležencem iz Radoljvice, Bleda, Lesec in okolice srčno zahvalo. Osobito pa se še zahvaljujemo slavni deputaciji pristo-voljne požarne brambe z Bleda, slavni radol-jški godbi; vsem darovateljem krasnih vencev, kakor tudi č. gg. pevcem za krasno, v srce segajoče petje. Iskrena zahvala vsem!

V Radoljici, dné 12. julija 1900.

Leopoldina Homann.

Zahvala. 610 3—3

Dné 1. julija 1900. je pogorelo moje pri-c. kr. priv. zavarovalnici

„Avstrijski Phönix“ na Dunaju,

katerega zastop je v Ljubljani v Uršulinskem poslopji, zavarovano poslopje. Zavarovalščino imela bi plačati že 5. maja, a vsled revščine tega nisem mogla storiti. Ne oziraje se na to, je vse eno generalni zastopnik gosp. Josip Prosenc škodo cenil, in izplačala se mi je vsa zavarovalna svota. Takega postopanja ne smatram jaz samo za kulanco, temveč tudi za velikodušni dar. Zahvaljeval se za darilo priporočam omenjeno zavarovalnico kar naj-topleje vsem zavarovanja potrebnim gospo-darjem.

Bog plati!

V Ljubljani, 6. julija 1900.

Marija Kadunc,

Ilovica št. 42.

Proti malokrvnosti.

Železnato vino
lekarnarja **G. Plocoli**
v Ljubljani
dvornega zaležnika Nj.
Svetosti papeža

ima v sebi **90krat več železa**

kakor druga po reklami nezasluzno sloveča
china-železnata vina, katera čisto ni-
majo več železa v sebi, kakor vsako ceno na-
mizno vino.

Vsled tega največje jamstvo za iz-
datnost tega vina pri malokrvnih, ner-
voznih ali vsled bolezni oslabilih osebah,
kakor tudi se posebno pri bledih, slabotnih
in bolehalih otrocih. II. 590 50-2
Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Nova brivnica in česalnica.

Slavnemu občinstvu Tržaške ceste, Glinc,
Viča itd. si usojam uljudno naznanjati, da
sem, upoštevajoč potrebo slavnega občinstva,
odprl čedno urejeno

podružnico

v lastni hiši

na Tržaški cesti št. 30, pri Znamenju.

Nadejam se torej, da me bode slavno
občinstvo v mojem novem podjetju podpi-
ralo, ter se, zagotavljajoč točno in čedno
postrežbo, priporočam v obilen obisk.

Sprejemam naročila na dom in mesečni
abonement.

Z odličnim spoštovanjem

Aleks. Gjud.

636 2-1

Solidna in izvrstna

prodajalka

išče službe pri trgovini, vsprejme tudi
kako malo 634 3-1

gostilno na račun.

Ponudbe se prosijo do 16. julija t. l.
poste restante: „K. K.“, postaja Ptuj (Pettau).

Na prodaj je hiša števil. 8 v Linhartovih ulicah

blizu artilerijske vojašnice ob Du-
najski cesti, in zraven

več parcel za stavbišča.

Hiša, pripravna za kaki obrt, je oddati
za jako ugodno ceno.

Več je izvedeti v hiši št. 6, Lin-
hartove ulice. 626 3-2

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani,

prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firneža laka in kleja

priporoča

pleskarjem, stavbenim in pohištvenim mizar-
jem, loščarjem, slikarjem napisov in sobnim
slikarjem, hišnim posestnikom, zasebnikom itd.

Akvarelne barve, vlažne in suhe.

Anilin-barve.

Bronzo, prašno, in tekočo bronzo-tinkture.

Brunolin, za nasičenje in barvanje v naravni
lesni barvi izdelanega pohištva.

Carbolineum, le najboljše kakovosti.

Čopiče za zidarje, po poljubni ceni.

Čopiče za pleskarje, loščarje, cerkvene, napisne
sodne in slikarje-umetnike ter mizarje.

Črnilo, pisalno in odtiskalno.

Düsseldorfske oljate barve za umetnike v
pušicah

Emajlne barve.

Fasadne barve, apnenate, tudi hišne proceljne
barve iz savinjske doline, neprekosljive glede
trpežnosti.

Firneže in olja za slikarje-umetnike.

Kemične barve.

Klej, steklarski ali za okna.

Kredo, gorsko, bolonjsko, temeljno, svetlikasto in
kredo za pisavo.

Lake za vozove kočije, pristne angleške (Wm.
Harlandt & sin, London), valje podražanju po prejšnji
nizki ceni.

Lake, uporabne za vsakovrstne domače in obrtne
namene.

Laneno olje, le kranjsko.

Lanenooljnat firnež, prirejen le iz kranjskega
lanenega olja.

Leštilo ali lazurne barve.

Leštilni odtiskalni papir.

Maščobno svetlo voščilo „Fernolend“, naj-
boljše svetovno voščilo za čevlje.

Mavec, alabasterski in stukatur, (za modele in stavbe).

Oljate barve v vseh bojah, tudi v 1., 1. 2 in
5 kg. imajočih patentovanih pušicah za razpečevalce.

Orehovo lučenje, s katerim se luči les po mrzlem
načinu.

Paleta, lesene in porcelanaste.

Slikarsko platno.

Sušilni prašek (siccativ), najboljše sušilo olj-
natih barv.

Šmirgljevi prašek za kamnoseke.

Vzorci (patrone) za slikarje.

Zemeljske barve.

Posebnosti za namazanje tal v sobah, dvoranah itd.:

Jantarjeva talna glazura, hipna talna gla-
zura, štedilno talno voščilo, sijajno talno
voščilo, sijajni talni voski, očistilni voski.

Prodaja na debelo in drobno.

— Ceniki zastoj. — 320 16

Lepa stanovanja za letovičarje

so oddati 633 1-1

na Brezjah pri Radovljici.

Natančneje pové **Anton Gabrijelčič**,
lastnik gostilne pri »Janešku« na Brezjah.

Učenec,

krepak, poštenih krščanskih starišev, zmožen slovenskega
ter deloma tudi nemškega jezika, sprejme se takoj
v trgovino z mešanim blagom.

Fran Šubelj

v Kamniku, — Kranjsko.

619 3-2

Franc Stupica, Ljubljana, Marije Terezije

cesta št. 1, zraven Figovca,

trgovina z železom, moko in specerijskim blagom,

priporoča po zelo nizkih cenah:

portland- in roman cement, blóje za obivanje stropov, strešni klej, železniške šine,
traverze, razno železo, jeklo in kositar (plehovino), štedilnike, kotle, različno
poljedelsko orodje, trombe (pumpe), nagrobne križe, kovanja za okna in vrata,
lepo kuhinjsko opremo ter različne tehtnice in uteže, dalje
dobro in sveže specerijsko blago, slivovko, špirit in fino jedilno in drugo v to
stroko spadajoče blago. 491 8-7

Objava.

Podpisani naznanja, da bode po bridki zgubi dragega **Ivana** firma
Brata Zupan pod istim nespremenjenim imenom nadaljevala

orgljarški obrt,

kateri je skozi dveletno bratovo bolezen vodil podpisani in ga bode tudi na-
daljeval pod imenom

BRATA ZUPAN, orgljarja v Kamnigoricci.

Preudano so priporočila prečastiti duhovščini in velečastitim cerkvenim
predstojništvom in bilježim velespoštovanjem udani za firmo **Brata Zupan**

Ignacij Zupan,

orgljarški mojster.

617 3-2

V Kamnigoricci, dne 7. julija 1900.

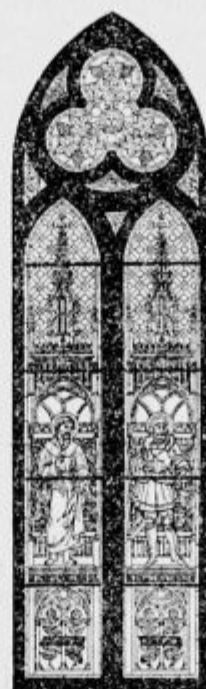
Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez
vsake priprave in težave najfineje li-
kerje po francoskem sistemu s po-
močjo ekstraktov, ki stanejo za napravo
po 5 litrov likerjev: tropinovec, absinc,
vermut, ruski pelinovec, češki liker,
kimel po 80 kr.; slivovec, rum, češ-
njevec, alaš, alpski liker po 85 kr.
in konjak, benediktinec, chartreuse,
plzinski liker po 95 kr. Razpošiljam
proti predplačilu v znakah ali poštini
nakaznici, po poštnem povzetju 10 kr.
več. Vsaki pošiljati pridenem navo-
dilo, kako se napravi liker. Prepro-
dajalcem, če naročijo več blaga, mnogo
ceneje.

Anton Rukavina,

Trst,

612 50-2 Via Belvedere št. 23.

Zavod za slikanje na steklu Ed. Stuhl Gradec, Ungergasse 3

izdeluje slikana okna za cerkve in hiše
v raznih slogih.

Gosp. **Edvard Stuhl**, umetnik za slikanje na steklu, je izdelal
za tukajšnje farno cerkev sv. Križa v Poličanah dvoje okenj, po 4,5 m
visoka in 1,5 m široka, jako umetniško in v največjo zadovoljnost. V
oknih so slike: krvava in nekrvava daritev. Cena obema oknom 360 gld.
Pridite in glejte! Jako sem zadovoljen in priporočam mojstra zlasti onim
gospodom, ki bi radi kaj lepega dobili, pa nimajo veliko denarjev na razpolago.

Zupni urad Poličane ob južni železnici, dne 29. marca 1899.

Jan. Lenart, duh. svetnik, župnik.

Gosp. **Edvard Stuhl**, izdelovatelj slikanih okenj v Gradcu, je za
našo novo farno cerkev sv. Vida izdelal dvanajst okenj in sicer dvoje okenj
s slikami sv. Modesta in sv. Krescencije, druge z raznimi drugimi slikari-
jami ozajšane. Vse je izvršil jako umetniško in v popolno zadovoljnost.
Ker tudi cene niso previsoke, zato umetnika toplo priporočim vsem cer-
kvenim predstojništvom, ki si mislijo napraviti taka okna.

Farni urad Lučine na Kranjskem, dne 19. oktobra 1899.

Anton Dolinar, župnik.

Tacih priznanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj.

Vljudno se priporočam

471 20-8

Ed. Stuhl.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vred-
nostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
984 84 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I, Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20.000.000 K.

Reservni zaklad nad 7.500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah,
Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 12. julija.

Skupni državni dolg v notah	97-65
Skupni državni dolg v srebru	97-25
Avstrijska zlata renta 4%	115 30
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97-—
Ogerska zlata renta 4%	115-40
Ogerska krona renta 4%, 200	91-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1715-—
Kreditne delnice, 160 gld.	679-—
London vista	242-40
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118-60

Dne 11. julija.

20 mark	23-69
20 frankov (napoleonador)	19 30 1/2
Italijanski bankovci	90-85
C. kr. cekini	11-33
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	168-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	162-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	96-—
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138-50
Dunavske vravnjavne srečke 5%	251-25

Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	106-50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-20
Priporitne obveznice državne železnice	404-—
južne železnice 3%	318-50
južne železnice 5%	119-25
dolenjskih železnice 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	385-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	330-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	43-—
Ogerskega	20-—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12-50
Rudolfove srečke, 10 gld.	63-50

Salmove srečke, 40 gld.	175-25
St. Genois srečke, 40 gld.	183-—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	178-—
Ljubljanske srečke	47 50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	277-—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6175-—
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	765-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	111-—
Splošna avstrijska stavbinska družba	158-—
Montanska družba avstr. plan.	462 75
Trboveljska premožarska družba, 70 gld.	420-—
Papirnih rubljev 100	255-75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
I, Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kuranih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.